

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1876. Första Kammaren. N:o 21.

Lördagen den 8 April.

Kammaren sammanträdde kl. 7 e. m.

Justerades protokollet för den 1 dennes e. m.

Upplästes ett af Herr *Falk* ingifvet memorial af följande lydelse:

Om ledighet från riksdagsgöromålen från och med morgondagen till och med den 19 dennes anhåller vördsammast

W. Falk.

Denna anhållan bifölls.

Herr *Lexow* hade inlemnadt ett memorial, som upplästes och lydte sålunda:

Hos Första Kammaren anhåller undertecknad vördsamt om 2:ne veckors befrielse från riksdagsgöromålen.

Stockholm den 8 April 1876.

A. C. Lexow.

Jemväl härtill gaf Kammaren sitt samtycke.

Fortsattes föredragningen af Bevillnings-Utskottets betänkande N:o 3, angående stämpelpappersafgiften.

21:sta punkten.

Mom. b.

Första Kammarrens Prot. 1876. N:o 21.

*Ändringar i
författningen
angående
stämpel-
pappers-
afgiften*

Ändringar i
författningen
angående stäm-
pelpappers-
afgiften.
(Forts.)

Herr Bennich: Jag ber få fästa uppmärksamheten derpå, att detta fjerde moment torde böra återremitteras derföre att det sammanhänger nära med det på förmiddagen återremitterade första momentet, och att, då tredje momentet omförmäles i samma punkt, det torde vara bäst att återremittera hela mom. B.

Öfverläggningen förklarades slutad och momentet återförvisades.

22:dra—29:de punkterna.

Biföllos.

30:de och 31:sta punkterna.

Återförvisades, på yrkanden af Herr Bennich.

32:dra punkten.

Mom. a.

Herr Fröman: I sammanhang med det yttrande jag hade på förmiddagen i fråga om stämpelpappersfrihet vid rättegångshandlingar i brottmål anhöll jag, att denna punkt måtte återremitteras. Jag förestälde mig nemligen att, i följd af de återremisser Utskottet erhållit i väsentliga punkter af detta betänkande, Utskottet skulle möjligen komma på den tanken, som jag antydde, att nemligen för denna riksdag inskränka sina åtgärder till att införa de förändringar i stämpelpappersförordningen, som nödvändigt påfordras af för handen varande omständigheter, och att med afseende på de öfriga punkterna, som egentligen afse att förenkla sjelfva författningen, hemställa frågan till Kongl. Maj:t för att efter en sakkunnig pröfning af förhållandena föranleda från Kongl. Maj:t ett förslag till den förenkling i författningen, som jag medgifver vara af omständigheterna påkallad. Jag upprepar således min begäran om återremiss.

Herr Bennich: Utan att vilja på något sätt inskränka Utskottets frihet att vidhålla eller förändra sitt tillstyrkande äfven i denna fråga och följaktligen utan att på förhand vilja på något sätt anvisa Utskottet att inskränka sina förslag till det lilla, som den siste talar-ns åsyftat, instämmer jag dock med honom i yrkandet om återremiss, emedan denna punkt sammanfaller med återremissen af § 5.

Efter härmed slutad öfverläggning, gjordes först proposition på bifall till momentet, hvarvid svarades nej, och sedermera proposition på återremiss deraf, hvilken proposition med ja besvarades.

Mom. b.

Återförvisades, på yrkande af Herr Bennich.

Mom. c.

Bifölls.

33:de punkten.

Herr Reutersvärd: Då jag på förmiddagen hade ordet, kom jag äfven att vidröra denna punkt, och jag ansåg, att äfven den borde återremitteras, på det att Utskottet må vara i tillfälle att tillse, huruvida det under alla förhållanden kan vara lämpligt, att en afskedstagande, derföre att han vid afskedstagandet huggas med fullmakt, skall erlägga karta. Jag anhåller derföre att denna punkt måtte till Utskottet återförvisas.

Herr Bennich: Jag ber få fästa uppmärksamheten derpå, att frågan om huruvida fullmakt på karakter skall karteras eller icke ej varit föremål för Kammarens pröfning på förmiddagen och att någon återremiss af den frågan icke är beslutad samt att följaktligen denna fråga icke heller har något sammanhang med de återremitterade delarne, så att en återremiss af det skälet här bör ega rum. Deremot synes det vara aldeles gifvet, att man åt detta moment ger ett förtydligande, som under alla förhållanden bör vara lämpligt. Jag hemställer om bifall.

Herr Reutersvärd: Jag vill icke påstå, att denna paragraf har något sammanhang med de paragrafer, som förut blifvit återförvisade, men jag föreställer mig, att det borde vara ett lämpligt tillfälle för Utskottet att tillse, om icke all sådan kartering skulle kunna upphöra.

Sedan öfverläggningen ansetts härmed slutad samt Herr Grefven och Talmannen upptagit de derunder gjorda yrkanden å dels bifall till den förevarande punkten och dels återremiss deraf, framstälde Herr Grefven och Talmannen proposition på bifall till punkten och, då dervid svarades många ja jemte några nej, förklarade sig hafva funnit ja öfvervägande.

34:de punkten.

Grefve Horn: Då genom detta förslag från Utskottet ordalagen och bestämmelserna i förra stämpelpappersförordningen blifvit i så måtto ändrade, att bevis af domare och embetsmän i brottmål numera skola karteras, och då vidare här förekommer, att bevis, tecknad på företedd handling angående lagfart äfven skall karteras, men båda dessa frågor stå i sammanhang med punkter, som förut blifvit återremitterade, yrkar jag återremiss af äfven denna punkt.

Öfverläggningen förklarades slutad och punkten återförvisades.

*Ändringar i
författningen
angående stäm-
pelpappers-
afgiften.
(Forts.)*

*Ändringar i
författningen
angående stäm-
pelpappers-
avgiften.
(Forts.)*

35:te punkten.

Herr von Koch: Det är upplyst af Utskottet sjelft att författningen, sådan den nu lyder, tolkas olika. Efter mitt begrepp tolkas den rätt, om den *icke* tolkas såsom Utskottet föreslagit, att den skall tolkas, ty det måtte väl icke vara riktigt, att man skall betala bouppteckningsavgift för en lefvande eller för den lefvandes giftorätt. Jag tycker, att man bör slippa betala avgift för en lefvande persons del i boet eller för hans giftorätt och yrkar derföre afslag.

Herr Bennich: Jag tillåter mig fästa Kammarens uppmärksamhet derpå, att hvad Utskottet under rubriken bouppteckningar föreslagit blifvit af Kammaren godkänt och att detta förslag är föranledt af en speciel framställning från en af kartekontrollanterne i en af rikets Hofrätter. Han har nemligen begärt att få ett bestämt förtydligande i detta hänseende, och den föreskrift, som finnes i Utskottets förslag öfverensstämmer fullständigt med det hittills stadgade påbudet, att häradshöfdingarnes lösen för bouppteckningar skulle utgå efter summa inventarii utan afdrag af efterlevande makes giftorätt. Nu är denna häradshöfdingarnes lösen ersatt med en stämpel, som skall ingå till kronan. Skall nu den omständigheten, att denna stämpel ingår till kronan, i stället för att den förut ingick till domaren, förändra hela sättet för beräkningen? Jag tror icke att detta är skäl, men hvad som är gifvet är det, att det icke är riktigt att afslå ett sådant förtydligande, hvarigenom man kommer att stanna uti samma villrådighet, som nu öfverklagats af just de tjenstemän, som hafva till uppgift att öfvervaka författningens efterlefnad. Jag hemställer om bifall till denna punkt.

Sedan öfverläggningen ansetts härmed slutad samt Herr Grefven och Talmannen upptagit de derunder gjorda yrkanden å dels bifall till den förevarande punkten och dels afslag derå, framstälde Herr Grefven och Talmannen proposition på bifall till punkten och då dervid svarades många ja jemte några nej, förklarade sig hafva funnit ja öfvervägande.

36:te punkten.

Bifölls.

37:de punkten.

Herr Fröman: Jag framstälde på förmiddagen ett yrkande, som står i sammanhang med denna paragraf, nemligen att ur förteckningen öfver de myndigheter, till hvilka ingifna handlingar skulle karteras, måtte uteslutas justitieombudsmansexpeditionen och justitiekanslersexpeditionen. Denna paragraf återremitterades, och jag var icke i tillfälle att då förklara, det jag instämde i återremissen. Vid

denna punkt skulle jag på nyss anförda grund kunna yrka afslag, men jag anser det lämpligt att, då 5:te punkten blifvit återremitterad, detsamma sker äfven med denna punkt, och yrkar derföre återremiss.

*Ändringar i
författningen
angående stäm-
pelpappers-
afgiften.
(Forts.)*

Öfverläggningen förklarades slutad och punkten återförvisades.

38:de, 39:de och 40:de punkterna.

Biföllos.

41:sta och 42:dra punkterna.

Återförvisades, på yrkanden af Herr *Bennich*.

43:dje punkten.

Biföllos.

44:de punkten.

Herr vice Talmannen: Då det af Utskottet här föreslagna tillägg till 8 § 11 mom. är gjordt under förutsättning af bifall till hvad Utskottet hade föreslagit i afseende å 3 och 4 §§, men det i dessa paragrafer gjorda tillägg blifvit af Kammaren afslaget, torde också detta tillägg, som afser verkställighet af det afslagna tillägget, jemväl böra afslås.

Öfverläggningen förklarades slutad och punkten afslogs.

45:te och 46:te punkterna.

Biföllos.

47:de punkten.

Grefve Horn: Vi veta väl litet hvar, att den komité, som Kongl. Maj:t tillsatt för reorganisation af landsstaten, numera inkommit med sitt betänkande, hvilket blifvit remitteradt till länsstyrelserna i riket. Detta betänkande innehåller, bland annat, att det vore meningen att bland andra sportelinkomster borttaga äfven dem, som tillkomma landskamrerare och landtränmästare, och vid detta förhållande är denna framställning obehöffig, hvarföre jag får yrka afslag å punkten.

Herr *Bennich*: Det må vara godt och väl, att den komité, som uppgjort förslag till landsstatens reorganisation yttrat sig om denna fråga. Huru den yttrat sig känner jag icke, men föreställer mig, att det ur Riksdagens synpunkt vore önskvärdt, att en så beskaffad pröfning, som den af Utskottet föreslagna, måtte föregå och

*Ändringar i
författningen
angående stäm-
pelpappers-
afgiften.
(Forts.)*

frågan tagas i öfvervägande vid det förslag, som kommer att för Riksdagen framläggas, och jag anser det så mycket angelägnare att derpå fästa Kongl. Maj:ts uppmärksamhet, som jag kan försäkra herrarne, att det blir omöjligt att vid ett kommande tillfälle få bibehålla någon så beskaffad provision, som här denna gång af Utskottet tillstyrkts och af Kammaren vid 13 § bifallits. Det är dessutom klart, att denna provision, som i det ena länet kan uppgå till 3 å 4,000 kronor och i ett annat län till endast några hundra kronor, icke bör bibehållas, och det synes mig då bättre, att Riksdagen i sammanhang med stämpelpappersförordningen och de förändringar i densamma, som nu äro beslutade, uttryckligen begär en så beskaffad undersökning, som Utskottet föreslagit, än att Riksdagen skulle nu helt simpelt tiga och sedan komma med anfall mot en löneregleryng, der man icke kommit att reflektera öfver den särskilda aflöningsförmån, som under namn af stämpelpappersprovision utgår till åtskilliga tjänstemän. Jag anhåller om bifall.

Herr von Koch förklarade sig instämma med Herr Bennich.

Sedan öfverläggningen härefter förklarats slutad samt Herr Grefven och Talmannen upptagit de derunder gjorda yrkanden å dels bifall till den förevarande punkten och dels afslag derå, framstälde Herr Grefven och Talmannen proposition på bifall till punkten och, då dervid svarades många ja jemte några nej, förklarade sig hafva funnit ja öfvervägande.

48:de punkten.

Herr von Koch: Jag har ingenting emot sjelfva saken, men för att spara andra den mödan, som jag sjelf under en temligen knappt tilltagen tid haft för att få reda på, huru vexlar skola karteras, hvilket icke lyckades förr, än jag kom under fund med, att de stodo under bokstafven "P" såsom *prima* vexlar, skulle jag önska en liten redaktionsförändring. Nu är händelsen den, att icke några andra vexlar än primavexlar, stälda i utländskt mynt skola karteras, men den, som ser detta stadgande och dagligen skrifer vexlar t. ex. på sina kreditiv, måste baxna litet, då han får se att "vexlar" skola karteras. På det att denna olägenhet måtte undanrödjas genom en liten redaktionsförändring, anhåller jag om återremiss.

Grefve Horn: Det är mycket sant, såsom Herr von Koch anmärkt, att det endast är *prima* vexlar, som skola karteras, men det förefaller mig att *sekunda*- och *tertiavexlar* lika väl borde karteras, då de uppvisas till infriande. Härom föreligger dock icke något förslag, hvarföre jag icke vill derom framställa något yrkande. Det nu föreslagna stadgandet innehåller, att "den som utställer, öfverlåter eller ock till godkännande eller inkassering företer vaxel, hvilken icke blifvit med stämpel försedd, skall böta 25 kronor." Således, hvarje utställare, han må bo i Danmark eller Kina, som skickar hit en vaxel,

hvilken icke är karterad, kan bötfällas och detta oaktadt sannolikt hvarken i Danmark eller Kina lärer finnas tillgång på svenskt stämpelpapper. Detta stadgande är väl alltså orimligt, och jag vet icke någon anledning, hvarföre här blifvit ändrad den bestämmelse, som stod i förra förordningen, att den, som företedde vexeln, skulle ansvara för densammas kartering. Detta är väl också det rätta, ty enligt föreliggande förslag skulle en 10 à 12 personer kunna få böta för att icke vexeln blifvit karterad. Jag yrkar att denna punkt måtte till Utskottet återremitteras.

*Ändringar i
författningen
angående stäm-
pelpappers-
afgiften.
(Forts.)*

Herr Bennich: Det förvånar mig att höra, att den siste talaren, som sysselsatt sig med juridik, och det icke så litet, anmärkt såsom ett fel i författningen, att hvar och en, som gör sig skyldig till en i lag straffvärd handling, bör därför straffas; och att om flere hafva gjort det, hvar och en af dem bör ansvara för sitt fel. Nu kan det inträffa med en vaxel, att den ene efter den andre endosserar vexeln, utan att den är karterad. Då nu staten har fordran, att vaxlar skola karteras, men sådant underlåtes, bör hvar och en, som försummar detta, straffas därför.

Hvad Herr von Kochs anmärkning angår, tror jag icke, att det är vanligt i någon positiv lag, att sedan man angifvit ett bestämt påbud med alla dess noggranna detaljer, man upprepar dessa detaljer, då det talas om straff för öfverträdelse deraf. Här finnes en paragraf, som talar om afgifter, der det är bestämdt, hvilka vaxlar, som skola beläggas med stämpel, nemligen "*prima vaxlar*, då de äro utställda i utländsk myntsort, ehvad de äro ställda att betalas inom eller utom Sverige." Det betyder ju, att så snart en sådan i utländskt mynt utställd vaxel förekommer i Sverige, skall den vara försedd med en stämpel, som är mycket beskedlig, eller en krona, utan afseende på vaxelns belopp. Behöfs det väl då, att i den paragraf, som stadgar påföljd för uraktlåtenhet af denna föreskrift, upprepa något mer, än att den, som uraktlåter tillse, att den vaxel, som borde vara stämplad, är med stämpel försedd, äfvensom att den, som uraktlåter att tillse sådant, då han genom sitt endossement gör vaxeln cirkulerande, skall därför straffas? Detta straff är utsatt här i detta moment. Det står för närvarande i författningen: "den, som *utlemnar* vaxel, hvilken icke blifvit med stämpel behörigen försedd, böte 25 kronor." Ingen, som sysselsatt sig med att dagligen utställa vaxlar, såsom den värde talaren yttrade, kan vara okunnig om, hvilka vaxlar, som skola beläggas med stämpel; men han kan möjligen undskylla sig med en otydlighet i lagen, och det är denna undskyllan, som Utskottet här velat omöjliggöra genom att närmare precisera, hvilka personer det är, som kunna anses hafva "*utlemnad*" en vaxel. Det är den, som "*utställer, öfverlåter eller ock till godkännande eller inkassering företer en vaxel.*" Jag får tillika upplysa, att denna förklaring eller detta förtydligande af Utskottet tillkommit på särskild framställning af affärsmän, hvilka sysselsatt sig rätt mycket med inkassering af utländska vaxlar. Det har nemligen visat sig, att under det den ena bankfirman helt simpelt låtit bli att belägga sådana vaxlar med stämpel, en annan firma, så-

Ändringar i
författningen
angående stäm-
pelpappers-
afgiften.
(Forts.)

som mera laglydig, deremot ansett sig skyldig tillse, att sådana vexlar blifvit med stämpel försedda. Då den senare nu skall för sina korrespondenter redogöra för inkasseringarne, säga desse, hvad är det för onödig kostnad, ty om vi skicka vexlarne till den andra firman, slippa vi att betala sådan stämpel. Då säger den laglydiga firman, det må ni göra, och den firman, som vill riskera sitt anseende och böta, må göra det, men vi vilja icke göra det, utan vi vilja tillse, att lagens föreskrift blir fullgjord. Då frågar jag, om icke den firman, som handlat på det sättet, iakttagit både statens rätt och landets värdighet mycket bättre än den, som sett genom fingrarne och låtit vexlarne cirkulera utan stämpel. Jag tror också, för min del, att den värde talaren, som mer än någon annan har förkärlek för engelska förhållanden och engelska kutymmer, skall kunna intyga, att man i England skulle anse det mycket illa, om ett gifvet påbud angående stämpling af vexlar skulle underlåtas. Jag hemställer att, på det saken måtte blifva klar, och både den ene och den andra må veta, hvad han skall göra, Kammaren måtte bifalla hvad Utskottet nu föreslagit.

Grefve Horn: Med anledning af den siste talarens yttrande vill jag blott nämna, att om en sådan lag funnes, hvilken stadgade hvad här är föreslaget, måste jag naturligtvis underkasta mig densamma; men förhållandet är, att vi nu skola stifta en sådan lag, och att göra detta så, att en utställare af en vaxel, äfven om han icke är bosatt i Svea land och sålunda icke kan hafva tillgång på svenskt stämpelpapper, skall straffas, är en oegentlighet. Det enda rigtiga är, enligt min åsigt, att den person, som till inlösen företer vaxeln, skall ansvara för att den är karterad; och stadgandet blifver tydligt och lämpligt, om man säger, "att den, som till inlösen företer eller utlemnar vaxel, hvilken icke blifvit med stämpel behörigen försedd, böte 25 kronor." Enligt Utskottets förslag skulle deremot 10 à 20 personer kunna komma att ansvara för kartering af samma vaxel.

Jag yrkar fortfarande återremiss.

Herr von Koch: Hvad jag har yttrat, är egentligen endast det, att författningen skall uppställas så klart och tydligt, att man någorlunda lätt kan få reda på, hvad man söker, eller huru och hvilka vexlar skola karteras; men det tror jag icke man kan säga, då man icke kan få reda på *vexlar*, utan att söka dem under bokstafven *P*, då det nemligen står i författningen: "*prima vexlar* i utländsk myntsort, ehvad de äro ställda att betalas inom eller utom Sverige, skola antingen förses med särskild stämpel å 1 krona eller skrivas å till nämnda värde stämplade blanketter." Deremot äro sekunda- och tertiavexlar från stämpel fria. Nu förekommer det först, att själva föreskriften om hvad som skall karteras står under *P*; sedermera att det icke står under den vanliga undantagsparagrafen, att sekunda- och tertiavexlar äro från stämpel fria, och nu har jag tillbragt nära en half timma för att få reda på det, ty jag kunde icke hitta på, att det skulle sökas under *P*; och jag tycker derföre, att en redaktion skulle kunna ske, hvarigenom detta förtydligas på något sätt.

Herr Peterson, Gustaf: Då jag af de yttranden, som blifvit fälda, tycker mig finna, att föreställningssättet angående utländska vexlar är i viss mån dunkelt, ber jag få meddela den erfarenhet, jag har i detta afseeende. Här komma massor af vexlar från utlandet till våra köpmän, med anhållan att inkassera beloppet för dem. Man kan icke gerna undgå att göra korrespondenter, med hvilka man ståt i mångårig förbindelse, den tjensten att söka få accept eller penningar för dylika vexlar. Man presenterar dem, men det händer icke sällan, utan mycket ofta, att de vägras att betalas af flera orsaker. Den ene har en invändning emot beloppet, den andre har någon anmärkning att göra vid de bekomna varorna, för hvilka vaxeln är utstald. Man korresponderar då om dessa förhållanden och söker sammanjemka gäldenär och fordringsegare och på så sätt förekomma rättegång, så att likvid blir i godo, oftast utan vaxelns begagnande, uppgjord. Jag hemställer då till Kammaren, hvad resultatet skulle blifva, om den, som skulle presentera en vaxel i god tro till betalning, skulle straffas med böter därför, att vaxeln icke är med stämpel försedd. Man kan visserligen säga, att det är hans fel, som gör det; men detta skulle åstadkomma rubbning i affärsförhållandena, och jag anser det det derföre bäst, om denna punkt afslås.

*Ändringar i
författningen
angående stäm-
pelpappers-
afgiften.
(Forts.)*

Herr Bennich: Jag medgifver, att det kan vara obehagligt nog att utföra sådana kommissioner, i synnerhet om man gör det, utan att vilja ställa sig gällande lag till efterrättelse; men om man vill vara en laglydig svensk medborgare, är det icke värre än något annat. Jag är naturligen icke hindrad att emottaga en utländsk vaxel, äfven om den icke är stämplad; men jag kan icke presentera den till inlösen, utan att den är belagd med stämpel. Får jag då icke likvid för vaxeln, så får min utländske korrespondent betala stämpeln jemte öfriga omkostnader. Det är kanske obehagligt; men staten skall hafva sin stämpel och det är en krona. Jag frågar den siste talaren, som har så mycket affärsrelationer, om det kan inträffa, att han skickar en ostämplad eller här stämplad vaxel till Frankrike som icke stämplas der. Der är man icke så "ömtålig, att man undandraget sig att fullgöra hvad det egna landets lagar kräfva, och den, som utstält vaxeln, får nog vidkännas omkostnaderna. Jag kan icke se, att det finnes något annat skäl, hvarför man icke skulle bifalla detta förslag, än att man vill tillåta en obestämdhet, som hittills funnits, och som medgifver en att göra nästan hvad som helst, derför att risken icke är så stor.

Herr Peterson: Med anledning af den siste talarens fråga, ber jag få svara, att om jag trasserar en vaxel i utländskt mynt på utländsk ort, t. ex. Frankrike, och jag skickar den dit till mina affärs-vänner, med hvilka jag har löpande räkning för inkassering, så drabbas jag icke af någon stämpelkostnad. För öfrigt vill jag tillägga, att min anmärkning afsåg hufvudsakligen att framhålla olägenheter för den, som skulle här förgå sig så svårligen emot lagen, att han skulle anses

*Ändringar i
författningen
angående stäm-
pelpappers-
afgiften.
(Forts.)*

såsom lagbrytare, nemligen i det fall att en vaxel alldeles vägras af den som skall betala den, och han således icke har utväg att få ersättning för den stämpel, som han åsatt vaxeln. För min del anser jag detta stadgande vara ogagneligt och nästan omöjligt att kontrollera. Det har icke kunnat kontrolleras under de 40 år, jag varit affärsman.

Herr Walberg: Min erfarenhet gent emot den siste talaren har varit den, att äfven våra svenska vaxlar beläggas med stämpel, de må komma till Österrike, Frankrike eller Tyskland; och åtminstone har jag ständigt blifvit debiterad för stämpel i nämnda länder. Det förefaller mig ock, med god ordning öfverensstämmande, att stämpel erlägges vid vaxlar i utländskt mynt; och jag tycker vi kunna vara glada, då vi slippa stämplor på våra inhemska vaxlar, hvilket ju är mycket liberalt. Den stämpel, som finnes af en krona, är också ytterst billig; och såsom kommissionär för utländska vaxlar står jag i den förbindelse med utställaren att jag kan chargerera både stämpelafgift, postporto och andra omkostnader, hvilka ingen affärsman kan neka att betala.

Herr Peyron: Med anledning af ett yttrande af en talare på blekingebänken ber jag få nämna, att jag, såsom köpman, icke förstått hvad han menat. Det finnes icke några vaxlar, som skickas utrikes, vare sig till England, Frankrike eller Tyskland, för svenske köpmäns räkning, som icke utomlands blifva belagda med stämpel, och hvilken stämpel blir den svenske köpmannen debiterad. Om Herr Peterson gör en remissa till Frankrike för ett franskt handelshus räkning, så är det gifvet, att Herr Peterson icke blir belastad med stämpel; men sker det för Herr Petersons egen räkning, blir han belastad med stämpel. Så sker det i alla länder.

Sedan öfverläggningen härefter förklarats slutad, samt Herr Grefven och Talmannen upptagit de derunder gjorda yrkanden å dels bifall till den förevarande punkten, dels återremiss deraf och dels afslag derå; framställde Herr Grefven och Talmannen först proposition på bifall till punkten, hvarvid svarades många ja jemte några nej, sedermera proposition på återremiss deraf, då svaren utföllo med många nej jemte några ja, och slutligen proposition på afslag å punkten, hvilken proposition med nej besvarades; hvaruppå och efter det proposition på bifall till punkten förnyats samt med många ja och några nej besvarats, Herr Grefven och Talmannen förklarade sig nu hafva funnit ja öfvervägande.

Votering begärdes; till följd hvaraf, och efter det Kammaren, uppå Herr Grefven och Talmannens framställning, såsom kontraposition vid voteringen antagit punktens återförvisning, uppsattes, justerades och anslogs följande voteringsproposition:

Den, som bifaller 48:de punkten i Bevillnings-Utskottets betänkande N:o 3, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, återförvisas punkten.

Omröstningen företogs och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 39,

Nej — 9.

49:de punkten.

Återförvisades, på yrkande af Herr *Bennich*.

Föredrogs ånyo och bifölls Stats-Utskottets den 1 och 3 dennes bordlagda memorial N:o 47, med förslag till sammanjemkning af Kamrarnes skiljaktiga beslut uti en fråga rörande anslag under riksstatens sjetta hufvudtitel.

Föredrogs ånyo och bifölls Lag-Utskottets den 1 och 3 dennes bordlagda utlåtande N:o 30, i anledning af väckt förslag om tillägg till 20 § i Kongl. förordningen den 16 Juni 1875 rörande inteckning i fast egendom.

Föredrogs ånyo Första Kammarens Andra Tillfälliga Utskotts den 1 och 3 dennes bordlagda utlåtande N:o 6, i anledning af Herr H. Schönbecks motion om aflåtande af underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t rörande de med rektorsbefattningen vid Malmö högre elementarläroverk förenade inkomster.

*Undersökning
rörande den
s. k. gamla
rektorslönen i
Malmö.*

Herr von Möller: Vid 1869 års riksdag väcktes af en ledamot af Andra Kammaren en motion om undersökning af eganderättsförhållandena i Skåne, i syfte att få utredt, "hvilka fasta egendomar, jemte andra förmåner och rättigheter, som i Skåne blifvit kronan på det sätt afhända, att kronan dertill hade återvinningsrätt." Det tillfälliga Utskott, till hvilket denna motion hänvisades, afgaf ett i allo

Undersökning
rörande den
s. k. gamla
rektorslönen i
Malmö.
(Forts.)

afstyrkande utlåtande, och detta utlåtande godkändes af Andra Kam-
maren utan votering. Vid denna riksdag åter har Första Kammarens
Tillfälliga Utskott N:o 2 i dess förevarande utlåtande tillstyrkt en
undersökning af donationers och stiftelsers rättsförhållanden, i ändamål
att sådana donationer och stiftelser, som icke grunda sig på enskild mans
gåfva, må kunna till statsverket indragas. Det gäller väl nu endast
rektorslönen i Malmö; men tillämpar man den af Utskottet hyllade
satsen i dess konsekvenser, kan frågan antaga ganska stora dimensioner.
Sjelfva den motion, som af Utskottet behandlats, innebär icke någon
anledning till ett sådant slut, som det utlåtandet innehåller; ty motio-
nären, en representant från Malmöhus län, yrkar endast, att Riksdagen
ville i underdånighet anhålla "att Kongl. Maj:t täcktes infordra upp-
gift om beloppet af de arrenden, som ingå till rektor i Malmö af de
till skolan donerade hemman, äfvensom de handlingar, hvarpå rektor
grundar sin rätt att dessa arrenden uppbära, samt derefter, särskildt
om nytt förordnande att rektorstjensten förestå under tiden skulle
förekomma, i nåder fatta det beslut, hvartill *utredda förhållanden*
kunna föranleda." Dessa förhållanden synas till större delen hafva
blifvit kända för Utskottet; dock omnämner Utskottet icke Kongl.
brefven den 17 November 1865 och den 18 November 1870, och icke
heller Riksdagens underdåniga skrifvelse den 24 Maj 1873, hvilken
blifvit af Kongl. Maj:t beaktad. Utskottet yrkar emellertid i klämman
af utlåtandet, att Riksdagen måtte i underdånig skrifvelse anhålla,
"att Kongl. Maj:t täcktes låta undersöka, huruvida icke de delar af
den s. k. gamla rektorslönen i Malmö, som icke grunda sig på enskild
mans gåfva, må kunna, när tiden dertill anses vara inne, till stats-
verket indragas emot det att af statsmedel anslås vanlig rektorslön
till rektor vid elementarläroverket i Malmö." Skälen härtill äro an-
gifna, då det i det föregående af betänkandet heter:

"Till följd af noggrann granskning af dessa föreliggande fakta och
då de anförda handlingarne upplysa, att de af konung Fredrik II
år 1585 till "Skolemesteren" och af konung Christian IV år 1647 till
rektorn vid skolan i Malmö skänkta hemman icke voro dessa konungars
enskilda egendommar, utan forna andliga gods, hvilka efter reforma-
tionen hemfallit till staten;" Utskottet syftar härvid på hvad å sid.
1 och 2 i betänkandet anföres, då det der nämnes, att Utskottet af
detsamma i bestyrkta afskrifter delgifna gåfvobref, Kongl. resolutioner
och andra handlingar inhemtat:

"1:o) att Konung Fredrik II i Danmark den 18 Augusti 1585,
utan att någon derom gjord ansökan i gåfvobrevet nämnes, "på det
att skolan i Malmö må blifva med dess lärare män försörjd, hvilka
må ungdomen i lärdom och bokliga konster undervisa, och på det att
Skolemesteren för sin flit och tjenst må vara försedd med någon viss
tillbörlig *ränta och lön*, hvarmed han kan vara hjälpt", skänkt en del
af de indragna Lunda Capitelgodsens, utgörande det s. k. Vicariatus
Abrahæ Militis, till den "Skolemestere, som nu är, så ock den, som
efterkommande varder och blifver uti Malmö skola, en efter annan
till evig tid", åliggande det honom att hålla godset vid god häfd,

åboerna vid lag och rätt och ingen med någon ny "infestning" eller annan osedvanlig "pålegge" besvära;

2:o) att Konung Christian IV den 4 April 1647, sedan borgmästare och råd i Malmö på rektors derstädes vägnar andragit, att den inkomst han hade att lefva af blifvit förminskad derigenom att de landsbyar, hvaraf han hade sin inkomst, blifvit i förliden fejd ruinerade, och anhållit om understöd, skänkt de Lunds Domkapitel förut tillhörige s. k. Bona Altaris Sancti Sepulcri till den rektorn i Malmö skola "som nu är, eller de härefter kommandes varder;" Härigenom har Utskottet icke utredt, huru Utskottet kunnat komma derhän att påstå, att dessa gods verkligen voro andliga gods, likasom att de hemfallit till staten. Jag tror mig kunna bevisa motsatsen om åtminstone en del af dessa gods.

I den anförda delen af Utskottets utlåtande nämndes det s. k. Vicariatus Abrahæ Militis. Tillfälligtvis är jag i besittning, i aftryck, af den första urkund, vi härom ega i behåll, eller den, hvarigenom drottning Margareta den 16 Januari år 1412 skänkte gods i Oxie härad till Abraham Broderssons altare. Gods voro redan förut af Abraham Brodersson skänkta till ett altare i Lund, der en gång skulle för honom läsas själamessor, och under sin lifstid hade han eftergifvit fordringar, dem han egde hos drottning Margareta, under vilkor att hon efter hans död skulle i Lund stifta ett altare till hans själs frälsning. I den nämnda urkunden heter det om de af Margareta skänkta godsen, af hvilka sedan ett eller annat torde kunna hafva blifvit utbytt, så att de icke äro alla desamma nu som då, att hon skänkte "de godsen, hvilka vi af rätter egare fingo och köpte," och det nämnes äfven, att godsen förut innehafts af Erik Nilsson Gyllenstjerna till Aagaard Om någon af herrarne har lust att se urkunden, så har jag den i aftryck här framför mig. Jag vågar tro, att Utskottet icke skall kunna vederlägga hvad jag här anført, och hvaraf framgår, att de ifrågavarande godsen voro, då de skänktes, drottning Margaretas enskilda gods, och att hon genom gåfvan endast uppfylde en pligt, som hon åtagit sig till den affidne riddaren. När sedan reformationen kom och sopade bort allt hvad altare och själamessor hette, var i och med detsamma vilkoret för att dessa gods skulle tillhöra Abraham Broderssons altare, gjordt omöjligt; ty själamessor fingo derefter icke hållas; och godsen, hvilka sålunda icke voro kapitel-gods, utan vilkorligt för själamessors hållande gifna gods, återföll, då Abraham Brodersson icke efterlemnade några arfvingar, till den som under dylika förhållanden var hans rätte arftagare, Danmarks konung. Detta, hvad angår de gods, som omtalas under namn af "Vicariatus Abrahæ Militis."

Hvad åter beträffar de gods, som hörde till "den heliga grafvens altare", kan jag icke om dem lemna en lika fullständig historik. Bekant är emellertid, att vid den heliga grafvens altare själamessorna ansågos ega större kraft att befria ur skärselden än vid andra altare, och att derföre detta altare begåfvades rikligt i och för själamessors läsande antingen för gifvarens släktingar och vänner eller för honom sjelf. Vare dock härmed huru som helst, så kan det bevisas, att danska

Undersökning rörande den s. k. gamla rektorlönen i Malmö.
(Forts.)

*Undersö kning
rörande den
s. k. gamla
rektorslönen i
Malmö.
(Forts.)*

konungar till och med sålde verkliga klostergoods, såsom t. ex. år 1563 Borreby och 1587 Söfdeborg, hvilka båda gods bestämdt tillhörde erkebiskopsstolen i Lund. Ingen fråga har emellertid uppstått, huruvida danska konungarne vore berättigade att försälja dylika gods; ingen har nu för tiden velat väcka den frågan, och då den för några år sedan, såsom jag nämnt, uppsteg i andra Kammaren, blef den genast qväfd. Skulle nu innehafvarens rätt vara beroende deraf, att de gods, som af danska konungarne såldes, voro klostergoods, eller skall det bevisas, att danske konungen sålde dem såsom enskild man eller såsom statens öfverhufvud?

Nu förklarar Utskottet emellertid helt kategoriskt, att alla de ifrågavarande godsen voro andliga gods och icke konungarnes enskilda. Så litet har Utskottet undersökt förhållandena, och så liten kännedom eger Utskottet om dem. Ingalunda vill jag klandra Utskottets ledamöter för att de icke känna förhållandena i en så aflägsen tid, som för 4 1/2 århundrade tillbaka; men jag vill framhålla, huru svårt det är och huru djerft att framkomma med så bestämda påståenden i frågor, som äro beroende af historiska grunder och urkunder, utan att hafva förut gjort behöriga historiska forskningar.

Den undersökning af donationers och stiftelsers rättsförhållanden, som Utskottet påyrkar, gäller väl, såsom jag redan erinrat, nu endast rektorslönen i Malmö; men blir Utskottets hemställan af Kammaren och sedermera af Riksdagen godkänd. då är uppslaget gifvet till en dylik undersökning af alla donationer och stiftelser, de må röra våra universitet, vårt presterskap, eller våra städer och särskildt våra städer i de s. k. conqueterade provinserna. Jag kan icke neka, att det synes mig något eget, att Utskottet framdragit alla skäl, som möjligen kunna åberopas för en sådan undersökning, under det att Utskottet icke fästat uppmärksamhet på ett enda af de skäl, som kunna tala deremot. Sådana skäl finnas dock, t. ex. i fredstraktaterna år 1658 i Roeskilde och 1660 i Köpenhamn. Jag skall taga mig friheten uppläsa den nionde punkten i den förstnämnda traktaten. Det heter der: "Deremot är på Kongl. Maj:ts och Sveriges kronas vägnar lofvadt och tillsagdt, att alla ständer, adel och oadel, andlige och verldslige, borgare och bönder uti de vid dessa traktater cederade länder och län i Danmark och Norge skola behålla deras gods och egendom, som dem antingen af kronan eller privatis sig emellan med rätta tillkommer och här- efter mäktiga vara dem att besitta, nyttja, bruka och behålla, jemväl dem att försälja och sig afhända, som tillförene; såsom ock blifva vid deras vanliga rätt, lag och gamla privilegier och friheter oturberade och obehindrade, så vida de icke löpa eller strida contra leges fundamentales af Sveriges krona, med hvilka desse cederade land och län till everdig tid här- efter incorporeras skola".

Utskottet har förbigått också en annan urkund, som synes mig böra gälla i detta fall, eller presterskapets privilegier af år 1723, der det heter i 3 §: "att alla personer af prediko-embetet och läroståndet, hvar efter sin grad, heder och värde, oförtryckt skola bibehålla alla sina välfångna friheter, donationer och förläningar samt andre deras embeten tillhörige lägenheter och ordinarie underhåll"; och i § 4:

“att alla biskopar, superintendenter, theologie doctorer, professores, praepositi, pastores i städer och på landet, lectores i gymnasier, rectorer och conrectorer i skolorna och alla prester i gemen skola oförändradt behålla efter gammal häfd sina biskopsstift, prebendesocknar och hemman, prestgårdar i städer och på landet, indelningsstommar vid deras annexer, tomter, kapellanshemman och bostäl- len, klockarebord, utjordar, ängstegar, torp, bergsbruk och qvarnställen, med alla tillhörigheter, ehvad namn de hafva kunna, som antingen urminnes häfd är på, eller af andra lagliga skäl kunna bevisas dertill lyda“. Åtminstone borde efter min uppfattning för ledamoten från Skåne, som väckt motionen och deltagit i Utskottets förhandlingar, dessa urkunder icke varit obekanta, hvarken fredstraktaterna eller privilegierna för det stånd, hvilket han sjelf tillhör.

Jag vill icke trötta Herrarne med att ingå i vederläggning af öfriga punkter i betänkandet. Mitt egentliga syfte har varit att fästa uppmärksamheten på den delen af betänkandet, der Utskottet framhåller, att dessa hemman, hvarom nu är fråga, skulle vara hemfallna till staten — icke svenska staten, utan det skulle då vara danska staten — och på grund deraf yrkar, att hvad af dessa hemman icke kan bevisas vara enskild gifva skall till statsverket indragas. Jag har icke uppträdt här för att försvara rektors i Malmö lön. Mig rör det hvarken till afund eller glädje, om han eller någon annan har “större lön än skäligt“; jag bryr mig icke om, ifall han “är den ende bland sina likar i riket, som ännu är i full besittning af sådana hemman, som af ålder varit läroverket anslagna, och derigenom åtnjuter icke endast en vida högre lön än andra rektorer, utan en, som är jemförlig med dem, som blifvit bestämde för rikets högsta embetsmän“. Men jag har här uppträdt, för att söka förekomma, att denna Första Kammare skulle ingå på ett förslag, som i strid mot motionärens syfte — åtminstone så vidt detta framgår af hans motion — går ut på att en undersökning af dessa donationer och stiftelser skulle ega rum på sådant sätt, att allt hvad som icke kunde bevisas vara enskild mans gifva skulle indragas till statsverket. Utskottets utlåtande har besynnerligt nog ett visst syskontycke med det anlopp, som på andra sidan sundet gjorts af ett visst parti mot der förefintliga donationer och stiftelser. Jag tror icke, att ett sådant tillvägagående öfverensstämmer med denna Kammares åsigt; åtminstone gjorde det så icke år 1869 med den Andra Kammares, och jag vågar alltså yrka afslag åt Utskottets förevarande utlåtande.

Herr Dahm: Då jag i Utskottet deltog i behandlingen af denna fråga och följaktligen var skyldig att taga reda derpå efter de der tillgängliga handlingarne, hade jag sannerligen icke en aning om, att någon skulle tillmäta detta betänkande en så stor skottvidd, som den siste talaren gjort. Jag trodde, att detta vore detta, och att det här icke vore fråga om annat än rektorlönen i Malmö. Den siste talaren har sagt, att Utskottet tagit miste, då det kallat dessa gods för capitelgoods, men Utskottet har här icke begagnat annat uttryck, än som förekommer i Kongl. Maj:ts skrifvelse den 11 Februari 1847, der dessa gods kallas

Undersökning rörande den s. k. gamla rektorlönen i Malmö.
(Forts.)

Undersökning
rörande den
s. k. gamla
rektorlönen i
Malmö.
(Forts.)

“Lunda capitelgods“. I Fredrik II:s bref af 1585 kallas de visserligen icke så, men der säges, att han skänkte de gods, som tillhört “Mäster Balzar Jakobsson Erkedeg, uti Lunds domkyrka och von Westhoff uti Lund kapitel“, således medlemmar af kapitlet.

Utskottet torde följaktligen icke hafva begagnat uttrycket “Lunda capitelgods“, orätt, då denna benämning blifvit använd redan för många år sedan af respektive regeringar.

Om det för någon synes tvifvelaktigt, huruvida Fredrik II och Christian IV gifvit bort något sådant, som icke var deras enskilda egendom eller af dem ansågs såsom sådan, tror jag att allt tvifvel härutinnan skall undanrödjas, om man läser dessa handlingar, som jag har i min hand, nemligen afskrifter af gåfvobrefven. De börja med: “Vi — — — med Guds nåde o. s. v.“ och äro för öfrigt affattade i samma form som andra Kongl. skrivelser från den tiden, men aldeles icke som konungarnes enskilda bref. De hafva alla kännetecken att vara officiella, och måste därför anses innebära, att Konungarne ansågo sig såsom konungar berättigade att disponera dessa gods. Måhända voro hemmanen ursprungligen gifna till kyrkan af enskilda; men detta var förhållandet med de flesta andliga gods, som vid reformationen indrogos, och hindrar icke att de voro kronogods, då de anslogos “till lön“. Så har åtminstone jag fattat saken. Det kan visserligen vara möjligt, kanske till och med troligt, att detta är ett misstag, ty hvarje mensklig uppfattning är underkastad misstag, men hvad jag kan försäkra är, att åtminstone icke jag kunnat finna någon origtighet i det referat af handlingarne, som Utskottets betänkande innehåller, samt att Utskottet icke heller velat dölja något, som kunde lända till upplysning i saken. Det är visst sant, att Utskottet icke framlagt de verba formalia, som finnas i fredssluten, recessen och presterskapets privilegier; men Utskottet har antydt den åsigt, att dessa voro bekräftelser på gåfvobrefven. Således är ingenting doldt af hvad som kommit till Utskottets kunskap i denna fråga, och det vill synas som om ingenting mer vore att deri framdraga, ty de klagoskrifter, som ingått till Kongl. Maj:t dels från förre innehafvaren af rektorsembetet i Malmö och dels från Malmö stad, tyckas vara så fullständiga och uttömmande ämnet som möjligt, och Utskottet har icke uraktlåtit att anföra något viktigt af dessa handlingars innehåll.

Det har blifvit anmärkt, att denna sak skulle kunna blifva ett farligt prejudikat för den enskilde. Jag har icke nog kändedom om skälen till denna fruktan och måste följaktligen med den kunnige talaren antaga, att det väl kan vara möjligt, men åtminstone ligger ingen fara i Utskottets förslag, ty om det icke blir fråga om indragning af gåfvor på annat sätt än Utskottet föreslagit, d. v. s. der kronan ersätter hvad som blifvit gifvet med årligen 10 gånger så mycket penningar som gåfvans afkomst nu är värd, så tror jag att innehafvare af gåfvor icke skulle tveka att mottaga denna ersättning. Jag har intet vidare att anföra, och då jag deltagit i Utskottets beslut, är det klart, att jag anser det kunna och böra bifallas.

Herr von Geijer: Herr Talman! Den högt ärade talare, som först

hade ordet, började med att erinra om den motion rörande nedsättande af en komité för undersökning af eganderättsförhållanden i Skåne, som år 1869 väcktes i Andra Kammaren och då hänsköts till ett Tillfälligt Utskott, hvilket afstyrkande utlåtaude blef af Kammarren utan votering godkändt. Denna återblick på förhållanden, hvilka i sin tid väckte icke så liten oro, lät mig genast förmoda, att talaren skulle komma att gifva den sak, som nu här föreligger, allt för stora dimensioner. Och jag tror, att han verkligen gjort sig dertill skyldig, då han, om jag rätt fattade hans mening, betraktade Utskottets förslag såsom ett betänkligt ingrepp i de fri- och rättigheter, hvilka genom fredssluten 1658 och 1660 samt derpå grundade Malmö recess, blifvit de s. k. conquererade provinserna tillförsäkrade. Det är visserligen möjligt att recessen och presterskapets privilegier lägga hinder i vägen för de till rektorslönen i Malmö anslagna hemmanens indragning till statsverket innan kyrkomötet dertill gifvit sitt samtycke; men i anseende till frågans ringa omfattning torde ett sådant kyrkomötets medgifvande kunna med säkerhet förväntas Biskopslönernas reglering, sådan den af statsmakterna beslutats, kunde icke, emot 4 § i presterskapets privilegier, bringas till verkställighet på annat sätt, än att 1873 års kyrkomöte, med föranledande af en Kongl. proposition i ämnet, gaf sitt bifall till att en del af Helgonagårdens afkastning, hvilken förut varit hel och hållen biskopen i Lund på lön anslagen, fick beräknas såsom tillgång vid regleringen af öfrige biskoparnes löner. På liknande sätt kunde ju lämpligen rektorslönen i Malmö regleras?

Jag tillåter mig här nämna att den genom fredssluten och Malmö recess de särskilda folkklasserna i de s. k. conquererade provinserna gifva försäkran att de skulle "vid deras vanliga rätt och lag" varda bibehållne icke i förra tider noga aktats. De tumultuariske rörelser å skånska frälsegods, som några gånger och sednast år 1868 egt rum, äro, enligt min tanke, en företeelse, som har sin enda rimliga förklaring i en hos skånska allmogen, alltsedan danska tiden fortlefvande, dunkel, men icke alldeles oberättigad, föreställning, att herreman på sätesgård icke hade en fullständig utan blott en i viss mån inskränkt dispositionsrätt öfver säteriet underliggande bondgårdar. Och nog är det väl också en sanning att det s. k. fästetvånget, som är den grund hvarifrån danska landboförhållandena utvecklats sig intill denna dag, verkligen gälde i de s. k. conquererade provinserne vid den tid då de öfvergingo till svenska kronan. Det s. k. fästetvånget, eller "jorddrots skyldighet att åt bonde som brukar hoverihemman gifva listids städja", uppställes i Christian III:s Kolding-recess år 1558 såsom en allmän regel och kallas alltid af historieskrifvarne för "danska bondeståndets palladium". Men detta palladium blef i sjelfva verket öfverstruket genom 1723 års adlige privilegier, som bland annat gifva jorddrott rättighet att utan vidare afhysa bondhemmanen liksom ock att dem i säteriet inlägga. När bönderne icke vid den tiden förmådde sin rätt i nyssnämnda afseende bevaka, kunde naturligtvis saken sedermera icke hjälpas. Den värde talaren på hallandsbänken framhöll att de till rektorslönen i Malmö anslagna hemman hvilka utgjort det s. k.

Undersökning rörande de s. k. gamla rektorlönen i Malmö.
(Forts.)

Undersökning
 rörande den
 s. k. gamla
 rektorsslönen i
 Malmö.
 (Forts.)

“Vicariatus Abrahæ Militis“ otvifvelaktigt vore att betrakta såsom en af Konung Fredrik II genom dess bref den 15 Augusti 1558, gifven enskild donation, hvadan således dessa hemman, enligt den princip som vid löne-regleringar städse iakttagits, icke borde kunna på annat sätt än donationsbrevet bestämmer få användas. Vål må det medgifvas att talaren ådagalagt att hemmanen, när de af drottning Margaretha gäfvos till kyrkan för hållande af själamessor öfver Abraham Brodersson, voro verklig privategendom. Men många på sådant sätt af private till kyrkan skänkte gods blefvo ju, såsom bekant, vid reformationen indragna till kronan, och i denna kategori lära hemmanen befunnit sig när Konung Fredrik II anslog räntan af desamma till skolmästaren i Malmö. Här har omtalats såsom ett varnande exempel för vårt land den på hin sidan sundet inom danska riksdagen sedan snart 10 år tillbaka pågående agitationen för åstadkommande af en förändrad disposition utaf de stora s. k. klostren Wallö och Wemmentoft. Det är visserligen en betänklig sak, den stormlöpning som eger rum i vårt naboland emot nämnde legater och andra dylika. Men männe förhållandena i detta afseende äro i de båda länderna jemförlige. I Danmark är det till fromma stiftelser och välgörande ändamål done-rade kapitalet så ofantligt stort att ekonomisterne börja deruti varna en nationalolycka; blott Wallö och Wemmentoft tillsammans representera ett kapital af bortåt 20 millioner kronor som på detta sätt öfvergått i hvad man kallar “la main morte“. I vårt land deremot är, skulle jag tro, den på sådant sätt disponerade egendomen icke af någon särdeles stor betydighet.

Jag har länge hört omtalas att rektorsslönen i Malmö var öfverflödigt stor; redan för 12 à 15 år sedan berättade mig dåvarande rektorn, som var min släctinge, att han tjenade för 14 à 15,000 riksdaler. Den måtte sedan dess betydligt stigit och såvida ej en omreglering mellankommer kan rektorn få större årsinkomst än någon embetsman i hela riket. Den senaste regleringen synes varit endast provisorisk enär det heter att rektorerna i Malmö skulle *tills vidare* få åtnjuta gamla rektorsslönen.

Efter mitt förmenande är frågan fullständigt utredd genom Utskottets betänkande och får jag vördsamt tillstyrka bifall till Utskottets förslag.

Herr Almqvist: Jag ber att få anmäla, att jag icke öfvervarit denna frågas behandling i Utskottet och således icke deltagit i det beslut, utlåtandet innehåller. Hade jag varit med om frågans handläggning, tvekar jag mycket, huruvida jag icke skulle kommit till en annan mening än Utskottet. Jag har också läst handlingarna i ärendet, men har deraf icke kunnat komma på det klara med den frågan huruvida verkligen någon större del af dessa gods varit statens egendom; jag skulle dock snarare vara böjd att antaga motsatsen. Jag skulle också, med afseende å de här omnämnda fredstraktaterna och Malmö recess, föreställt mig, att det vore många skrupler, som borde tagas i betraktande, innan man särskildt rörde vid denna fråga; ty tages den upp, och staten skulle vilja göra kronans rätt i det

fallet gällande, tror jag icke, att saken kommer att stanna dervid. Jag har något forskat i de skånska förhållandena och tyckt mig finna att det då vore ganska många och djupgående frågor, som på lika goda grunder skulle kunna tagas upp, och hvilka möjligen skulle kunna leda till en betydlig omstötning af det bestående. Frågan är således efter min uppfattning af mycket ömtålig beskaffenhet och bör icke utan nödtvång och moget bepröfvande upptagas.

Jag skulle än mer tvekat att tillstyrka en sådan skrifvelse, som här föreslås, af den anledning att Kongl. Maj:t, på grund af Riksdagens skrifvelse den 24 Maj 1873, låtit den 9 September samma år från vederbörande inforda "fullständiga och noggranna uppgifter rörande hemman och lägenheter äfvensom hemmansräntor och öfriga medel, hvilka kunna vara af kronan eller enskilde anvisade till aföning åt ecklesiastike embets- och tjenstemän" i Skåne. I anledning af denna befallning äro upplysningar insända till Kongl. Maj:t, och såvidt jag vet, har Kongl. Maj:t i anledning deraf ännu icke meddelat något beslut. Jag kan icke förstå annat än att Riksdagens ofvannämnda skrifvelse och Kongl. Maj:ts deröfver fattade beslut omfatta äfven denna fråga, och detta så mycket mer, som jag har mig bekant, att också i den frågan med anledning af Kongl. Maj:ts omförmälda befallning upplysningar till Kongl. Maj:t ingått. Frågan är således beroende på Kongl. Maj:ts pröfning, och vid sådant förhållande skulle jag för min del icke funnit lämpligt att nu derom göra en särskild framställning.

Herr Schönbeck: Efter den fullständiga utredning, som frågan fått, särskildt genom den förste talarens anförande, anser jag mig icke behöfva yttra något vidare om möjligheten att det vore enskilda donationer, som bildat rektorsslönen i Malmö. I Fredrik II:s bref benämnas de likväl capitelgods. Om vi nu också skulle antaga, att drottning Margaretha gjort denna donation af enskilda tillgångar, hade detta helt och hållet förlorat sin betydelse vid godsens öfvergång till capitlet. För öfrigt vet man väl, att regenterne på den tiden icke använde sin enskilda utan statens egendom för dylika ändamål. Den förste talaren utgick från det beslut, som fattades år 1869, då fråga var om eganderättsförhållandena till jorden i Skåne. Men det är en högst väsentlig skillnad mellan de anslag, som kunna vara fästa vid en egendom, och dem, som äro gjorda till lön för lärare vid en skola. Vi hafva emellertid ett annat beslut att återgå till, nemligen Riksdagsbeslutet af åren 1859 och 1860, der den grundsats är uttalad, att de donationer, som äro gifna till löntagare, få icke rubbas, såvida de äro gifna af enskild man, men att deremot de, som äro gifna af Konungen, få användas mot ersättning till löntagarne. Detta har redan blifvit tillämpadt i mycket stor omfattning, äfven utan kyrkomötets hörande, och man har af dylika donationer redan fråntagit Lunds biskopsstol mellan 20 och 25 tusen kronor. Vidare har äfven vid regleringen af presterskapets löner blifvit tillsedt att enskilda donationer icke skulle ryckas från sina ändamål. Det är således icke någon ny fråga, som nu är före, utan en, hvarom statsmakterne redan

Undersökning rörande den s. k. gamla rektorsslönen i Malmö.
(Forts.)

Undersökning
rörande den
s. k. gamla
rektorslönen i
Malmö
(Forts.)

1859 och 1860 voro ense. För öfrigt sammanhänger den efter hvad jag kan finna med denna Kammares förut uttalade åsigt, att lönerna för lika tjänster, så vidt möjligt, böra vara lika.

Jag vill i detta afseende erinra om vice ordföranden i Stats-Utskottets yttrande för några dagar sedan, då han mycket bestämdt höll på att det lilla öfverskott, som skulle tillfalla en del professorer i Lund om de finge bibehålla spanmålslönen, icke måtte komma dem till del, hvilket äfven blef Kammares beslut. Jag undrar alldeles icke på att Kongl. Maj:t år 1847 bestämde att rektor i Malmö *tills vidare* skulle uppbära gamla rektorslönen, men jag vill fästa uppmärksamheten på att det dock är en man, som gjort sig känd för den aldri största rättsinnighet, förenad med det största iakttagande af former och som aldrig velat göra ändringar i det bestående, der det icke varit med fullt skäl, som tvenne gånger, 1833 och 1836 kontraherat likadana beslut, som här af Utskottet föreslås. Detta var nemligen statssekreteraren August von Hartmansdorff.

Herr von Geijer: Jag har begärt ordet i anledning af en talares yttranden, som möjligen för dem, hvilka icke närmare känna förhållandena, kunde synas ega stor vikt. Han fäste uppmärksamheten derpå att år 1873 åtgärder vidtagits för åstadkommande af ett sammandrag öfver ecklesiastika egendomen i vårt land, och att, vid sådant förhållande äfven dispositionen af rektors i Malmö löningshemman komme att skärskådas; denna fråga skulle således redan vara af vederbörande tagen om hand. För min del tror jag att man med detta sammandrag, ur jordeböcker och andra förteckningar, å ecklesiastika godsens i riket icke afsett någonting annat för närvarande än att få en fullt exakt uppteckning af nämnda gods.

Vidare sade den värde talaren, att det vore vanskligt antaga Kongl. Maj:ts förslag, emedan det skulle kunna gifva anledning till att andra djupgående frågor rörande landboförhållanden blefvo upptagne.

Jag tror icke att sådana frågor finnas, hvad Skåne angår, att upptaga, aldraminst numera sedan viktiga tvister rörande jordeganderätt nyligen blifvit afdömde. En särskild sådan tvist ber jag att få omnämna. Brukaren af ett hemman, hvilket ansågs tillhöra så kallade hoverihemman under säteri, men hvarå han kunde uppvisa gammalt under generationer bortglömdt fastebref från danska tiden, väckte för ett par år tillbaka rättegång emot säteriegaren med påstående om eganderätt till hemmanet; han tappade i häradsrätten, vann i hofrätten men förlorade åter i Högsta domstolen, som lärer, på grund af 1805 års författning, ansett hans rättsanspråk vara prescriberadt. Jag vill minnas att rättegången hade ungefärligen detta förlopp; med säkerhet vet jag att advokaten, som hade bondens sak om hand och som höll på att göra i ordning bortåt 20 processer af samma slag, afstod derifrån så snart Högsta domstolens utslag blef känt.

Såsom en upplysning rörande saken som här föreligger, tillåter jag mig nämna att emot de skånska hospitalshemmanens indragning till statsverket har landsting inom provinsen gjort påminnelser med

åberopande af Malmö recess; men att den saken ändock går för sig lärer väl icke kunna betviflas. För den händelse att den af Utskottet föreslagna skrivelsen skulle anses nog mycket gående i detalj, får jag vördsamt föreslå följande förändrade lydelse:

“Att Riksdagen ville i underdånig skrivelse anhålla det Kongl. Maj:ts täcktes låta undersöka huruvida någon del af de rektor i Malmö medgifna löneförmåner må kunna, när tiden dertill anses vara inne, till statsverket indragas.“ Och får jag, med frånträdande af mitt förra yrkande, vördsamt anhålla om proposition på detta förslag.

*Undersökning
rörande den
s. k. gamla
rektorslönen i
Malmö.
(FORTS.)*

Herr von Möller: När den siste ärade talaren första gången hade ordet, vände han sig specielt emot mig derföre att jag, såsom han påstod, skulle hafva åt frågan gifvit för stor omfattning och deruti inlagt mera än dit egentligen hörde. Jag vill icke upptaga detta till besvarande, men det må ursäktas mig, om jag uppfattat saken såsom jag gjort, då Utskottet, i stället för att afgifva yttrande rörande sjelfva motionen, hvilken icke innehöll annat än en framställning derom att Riksdagen ville ingå till Kongl. Maj:t med en underdånig skrivelse med anhållan om utredning af beloppet utaf de arrenden, som ingå till rektorn i Malmö, äfvensom de rättigheter, som han kan hafva att dessa arrenden uppbära, samt att Kongl. Maj:t sedermera måtte till Riksdagen afgifva det yttrande, hvartill frågan kunde föranleda, kommer med en framställning derom att Kongl. Maj:t måtte börja en räfst och taga reda på huru mycket af rektorslönen, som grundar sig på enskild mans gifva och huru mycket, som icke gör det. Jag hemställer, om icke Utskottet derigenom uppfattat motionärens syfte såsom varande både större och rigtadt åt ett fullkomligt annat håll, än det verkliga varit och då bör det ju vara mig ursäktligt, om jag möjligen anat mera än sjelfva Utskottet.

Hvad för öfrigt beträffar den ärade ledamotens från Christianstads län yttrande, så talade han om att den ifrågavarande rektorslönen är ofantligt stor, att den kan stiga och att det icke vore öfverensstämmande med det rätta att den ena rektorn skall åtnjuta större lön än en annan. Jag finner deraf, att han tagit fasta på Kammarrens först uttalade mening, att lika tjänster böra vara förenade med lika löner. men skall då derföre nödvändigt denna lönefråga under sådan form hänskjutas till Kongl. Maj:t? En ledamot från Vesterbotten har här redan ganska rigtigt anmärkt, att man kan anse en sådan fråga redan hvila hos Kongl. Maj:t, ty det är verkligen förhållandet, att med föranledande af Riksdagens skrivelse den 24 Maj 1873 Kongl. Maj:t den 9 September samma år lät infordra fullständiga och noggranna uppgifter, rörande de hemman och lägenheter, som till rektorstjensten i Malmö äro anslagna, och att dessa uppgifter äro från Malmö skola, enligt derstädes fördt diarium, afsända den 31 derpå följande Oktober. När således alla dessa uppgifter redan äro inkomna till Kongl. Maj:t, kan jag icke se, hvad man skulle hafva för skäl att nu framställa en sådan supplik om verkställande af dylik undersökning. Är det blott derföre att rektorn i Malmö har en större lön, som man vill hafva den frågan fram, så hvilar den ju redan hos Kongl. Maj:t och han

Undersökning
rörande den
s. k. gamla
rektorslönen i
Malmö.
(Forts.)

lär icke underlåta att meddela Riksdagen, till hvad resultat dessa undersökningar kunna leda. Med anledning häraf yrkar jag fortfarande afslag på Utskottets hemställan.

Herr Dahm: Då här blifvit anmärkt, att hos Kongl. Maj:t skulle finnas en år 1873 infordrad förteckning öfver de ecklesiastika hemman, som äro anslagna till rektorstjensten i Malmö, så får jag upplysa, att jag på Utskottets vägnar i vederbörligt departement efterfrågat denna förteckning, men icke kunnat få del af densamma, emedan det svarats mig, att den icke för tillfället vore tillgänglig. Vederbörande embetsman upplyste dock, att den icke innehöll annat än en förteckning öfver ecklesiastika egendomar i allmänhet och att den för Kongl. Maj:t ännu icke vore föredragen. Om de öfrige af en talare omnämnda Kongl. resolutionerna från 1865 och 1870 har Utskottet äfven tagit kännedom. De röra båda Hyllie vederlag, och sprida ingen ny dager öfver frågan.

Här har också blifvit anmärkt, att detta betänkande i formelt hänseende vore oriktigt derföre, att Utskottet i sin slutliga framställning begagnat andra ordalag än motionären uti sin motion användt. Detta är sant, men det har varit en naturlig följd deraf, att Utskottet vid granskning af de ingifna handlingarna fått reda på mera än hvad motionären synes hafva känt, då han väckte sin motion. Skulle Kammarén vilja sluta sig till den formulering af skrifvelsen, som Herr von Geijer föreslagit, så har jag ingenting deremot, ty jag är fullkomligt öfvertygad, att den, efter skedd utredning, komme att leda till samma resultat, likasom det hade varit likgiltigt, om Utskottet begagnat de ordalag, som motionären föreslagit, ty de innehålla i hufvudsak detsamma som Utskottets framställning.

Herr Schönbeck: Hvarför ordalagen i Utskottets betänkande blifvit annorlunda än i min motion, var en naturlig följd deraf, att, då jag väckte denna motion, jag verkligen trodde det vara en privilegiefråga för Malmö stad och detta antogs, efter hvad jag kunnat erfara, äfven af en riksdagsman från Malmö stad. Herr von Möller yttrade att jag endast yrkat på en utredning af frågan, men min motion afser att Kongl. Maj:t täcktes låta undersöka med hvad rätt rektor i Malmö uppbär arrendena å för hans tjänst anslagna hemman samt "derefter, särskildt om nytt förordnande att rektorstjensten förestå under tiden skulle förekomma, i nåder fatta det beslut, hvartill utredda förhållanden kunna föranleda".

Här förekommer ett yttrande i betänkandet, som ingen vidrört men som dock kan vara af vigt. Utskottet säger nemligen att det icke kan vara gagneligt för det allmänna att utan särskild anledning frångå den allmänt gällande grundsatsen att lika tjänster böra åtnjuta lika lön. Är denna grundsats, såsom jag tror, riktig, kan det väl icke vara skäl att lemna oanmärkt, att ifrågavarande rektorslön redan nu är så stor att i hela riket det icke lär finnas någon embetsman, med undantag af biskoparne i Upsala och Lund, som har så stor lön. Denna lön är i ständigt stigande. Exempelvis vill jag nämna, att ett

hemman i Rönnebergs härad, som förut gifvit i arrende 33 tunnor spanmål, blef förra året bortarrenderadt för 60 tunnor, och redan i Februari månad i år transporterades arrendet på annan person mot afträde af 5,000 kronor.

*Undersökning
rörande den
s. k. gamla
rektorslönen i
Malmö.
(Forts.)*

Sedan öfverläggningen härefter förklarats slutad samt Herr Grefven och Talmannen yttrat, att under densamma hade yrkats dels bifall till förevarande utlåtande; dels af Herr *von Geijer*, att Kammaren skulle bifalla Utskottets deri gjorda hemställan med följande förändrade lydelse: "att Riksdagen måtte i underdånig skrifvelse anhålla, det Kongl. Maj:ts täcktes låta undersöka, huruvida någon del af de till rektor i Malmö medgifna löneförmåner må kunna, när tiden dertill anses vara inne, till statsverket indragas"; och dels slutligen af Herr *von Möller*, att utlåtandet måtte af Kammaren afslås.

Härefter framstälde Herr Grefven och Talmannen först proposition på bifall till utlåtandet, hvarvid svarades många nej jemte åtskilliga ja, sedermera proposition på Herr *von Geijers* förslag, hvilken proposition besvarades med många nej och några ja, samt slutligen proposition på afslag å utlåtandet, då svaren utföllo med många ja jemte åtskilliga nej; och förklarades ja nu hafva varit öfvervägande.

Votering begärdes; till följd hvaraf och efter det Kammaren, uppå Herr Grefven och Talmannens framställning, såsom kontraproposition vid voteringen antagit bifall till utlåtandet, uppsattes, justerades och anslogs följande voteringsproposition:

"Den, som afslår Första Kammarens Tillfälliga Utskotts utlåtande
N:o 6, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, bifalles utlåtandet."

Omröstningen företogs och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 33.

Nej — 15.

Herr Grefven och Talmannen hemstälde, att de i dag för första gången bordlagda målen skulle å föredragningslistan till nästa sammanträde uppföras i följande ordning: Stats-Utskottets utlåtande N:o 48

samt memorial N:ris 50, 51 och 52, Sammansatta Bevillnings- och Lag-Utskottets utlåtande N:o 1, Stats-Utskottets utlåtanden N:ris 49, 53, 54 och 55 samt Lag-Utskottets utlåtande N:o 31; hvilket bifölls.

Kammaren åtskildes kl. $\frac{1}{2}$ 10 e. m.

In fidem
O. Brakel.

Tisdagen den 11 April.

Kammaren sammanträdde kl. $\frac{1}{2}$ 2 e. m.

Justerades 4 protokollsutdrag för den 8 dennes.

Föredrogos och biföllos Stats-Utskottets nedannämnda, den 8 dennes bordlagda utlåtande och memorial:

N:o 48, i anledning af väckt förslag om upphäfvande af den jordbrukarne åliggande kungs- och kronoskjutskyldighet, samt

N:o 50, med förslag till sammanjemkning i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut i fråga om Justitiekanslerns aflöning.

Vid föredragning af Stats-Utskottets den 8 dennes bordlagda memorial N:o 51, med förslag till voteringspropositioner i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut uti åtskilliga frågor rörande anslagen under riksstatens Fjerde hufvudtitel; godkände Kammaren de föreslagna voteringspropositionerna.

Föredrogos Stats-Utskottets den 8 dennes bordlagda memorial N:o 52, med förslag till voteringspropositioner i anledning af Kamrarnes

skiljaktiga beslut i åtskilliga frågor rörande anslag under Riksstatsens Attonde hufvudtitel.

Utskottets i 1:sta punkten afgifna yttrande gillades; och godkände Kammaren de i 2:dra—9:de punkterna framställda förslag till voteringspropositioner.

Föredrogs och bifölls sammansatta Bevillnings- och Lag-Utskottets den 8 dennes bordlagda betänkande N:o 1, i anledning af väckt motion om stadgande af böter för kommunalstämmas ordförande, som uraktlåter att fullgöra hvad honom enligt 37 § Bevillningsförordningen åligger.

Föredrogs men begärdes af flere ledamöter ånyo på bordet Stats-Utskottets den 8 dennes bordlagda utlåtanden:

N:o 49, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående rotering af de så kallade frisocknarne i Örebro län;

N:o 53, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående aflöning åt en Statsminister m. m., äfvensom en inom Första Kammaren i ämnet väckt motion;

N:o 54, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående ny lönestat för Statskontoret; samt

N:o 55, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående ny lönestat för Mynt- och kontrollverken.

Föredrogs men begärdes af flere ledamöter ånyo på bordet Lag-Utskottets den 8 dennes bordlagda betänkande N:o 31, i anledning af återremiss utaf Utskottets utlåtande N:o 4 om förändrad lydelse af 13 § i 2 Kap. Strafflagen.

Anmälades och bordlades Bevillnings-Utskottets betänkande N:o 4, angående villkoren för tillverkning och försäljning af bränvin;

äfvensom Första Kammarens Tillfälliga Utskotts utlåtanden:

N:o 7, i anledning af Herr Wallenbergs motion i fråga om ändring af konkurslagen; och

N:o 8, angående ändring i § 4 af Kongl. kungörelsen den 29 December 1860 rörande folkundervisningen i riket.

Herr Grefven och Talmannen hemställde, att de i dag för första gången bordlagda målen skulle uppföras främst på föredragningslistan för nästa sammanträde; hvilket bifölls.

Kammaren åtskildes kl. 2 e. m.

In fidem
O. *Brakel*.

Lördagen den 15 April.

Kammaren sammanträdde kl. 2 e. m.

I anseende till Herr Grefven och Talmannens frånvaro leddes Kammarens förhandlingar af Herr vice Talmannen.

Justerades 2 protokollsutdrag för den 11 och protokollet för den 3 dennes f. m.

Upplästes och godkändes Riksdagens Kanslis förslag till Riksdagens underdåniga skrifvelse N:o 21, angående åläggande för de statens embetsverk, hvilkas räkenskaper granskas af Riksdagens Revisorer, att i räkenskaperna under särskildt konto upptaga från dem utbetalade anslag med eventuel återbetalningsskyldighet.

Föredrogs men begärdes af flere ledamöter ånyo på bordet Bevillnings-Utskottets den 11 dennes bordlagda betänkande N:o 4, angående vilkoren för tillverkning och försäljning af bränvin.

Föredrogos men begärdes af flere ledamöter ånyo på bordet Första Kammarens Tillfälliga Utskotts den 11 dennes bordlagda utlåtanden:

N:o 7, i anledning af Herr Wallenbergs motion i fråga om ändring af konkurslagen; och

N:o 8, angående ändring i § 4 af Kongl. kungörelsen den 29 December 1860 rörande folkundervisningen i riket.

Anmäldes och bordlades från nedannämnda Utskott inkomna utlåtanden, nemligen från

Stats-Utskottet:

N:o 19, angående regleringen af utgifterna under Riksstatens Femte hufvudtitel;

N:o 56, i anledning af Kongl. Maj:ts förslag om beviljande af statsanslag till utförande af kajbyggnads- och muddringsarbeten vid kofferdihamnen i Carlskrona;

N:o 57, angående antalet egenhändiga underskrifter å Riksgäldskontorets obligationer;

N:o 58, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående afsöndring af jord från kronan tillhöriga gatehuset N:o 12 Rörum i Kristianstads län till plats för ny kyrkobyggnad för Rörums församling;

N:o 59, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående skatteköp af det till Ramlösa helsobrunn upplåttna kronohemmanet Köpinge N:o 4, ett halft mantal i Raus socken inom Malmöhus län;

Lag-Utskottet:

N:o 32, i anledning af väckta förslag om ändring af gällande stadganden dels rörande skyldigheten att bygga och underhålla kyrka med hvad dertill hörer jemte prestgård, dels ock i fråga om grunderna för utgörandet af församlingens bidrag för folkskoleundervisningens upprätthållande;

Första Kammarens Tillfälliga Utskott:

N:o 9, angående väckt förslag om vidtagande af åtgärd för erhållande af årliga offentliga redogörelser rörande ränte- och kapitalförsäkringsanstalternas förvaltning m. m.

Herr vice Talmannen föreslog, att de i dag för första gången bordlagda Utskotts-utlåtanden skulle uppföras främst å föredragningslistan för nästa sammanträde, samt de utlåtanden, som för andra gången i dag bordlagts, sättas nederst å samma lista; hvilket bifölls.

Kammaren åtskildes.

In fidem
O. Brakel.

Onsdagen den 19 April.

Kammaren sammanträdde kl. $\frac{1}{2}$ 3 e. m.

I Herr Grefven och Talmannens frånvaro leddes Kammarens förhandlingar af Herr vice Talmannen.

Justerades ett protokollsutdrag för den 15 och protokollet för den 3 dennes e. m.

Föredrogs Stats-Utskottets den 15 dennes bordlagda utlåtande N:o 19, angående regleringen af utgifterna under riksstatens Femte hufvudtitel.

Flere ledamöter begärde detta utlåtande ånyo på bordet; hvar efter Herr vice Talmannen hemstälde, att Kammaren, i enlighet med den vid hållet Talmanssammanträde träffade öfverenskommelse, ville besluta, att ifrågavarande utlåtande skulle företagas till afgörande nästa Måndag den 24 dennes.

Svarades ja.

Föredrogs men begärdes af flere ledamöter ånyo på bordet Stats-Utskottets den 15 dennes bordlagda utlåtande N:o 56, i anledning af Kongl. Maj:ts förslag om beviljande af statsanslag till utförande af kajbyggnads- och muddringsarbeten vid kofferdihamnen i Karlskrona.

Föredrogs och bifölls Stats-Utskottets den 15 dennes bordlagda utlåtande N:o 57, angående antalet egenhändiga underskrifter å Riksgäldskontorets obligationer.

Föredrogs men begärdes af flere ledamöter ånyo på bordet Stats-Utskottets den 15 dennes bordlagda utlåtanden:

N:o 58, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående af-söndring af jord från kronan tillhöriga gatehuset N:o 12 Rörum i Kristianstads län till plats för ny kyrkobyggnad för Rörums församling; och

N:o 59, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående skatteköp af det till Ramlösa helsobrunn upplåtna kronohemmanet Köpinge N:o 4, ett halft mantal i Raus socken inom Malmöhus län.

Föredrogs men begärdes af flere ledamöter ånyo på bordet Lag-Utskottets den 15 dennes bordlagda utlåtande N:o 32, i anledning af väckta förslag om ändring af gällande stadganden dels rörande skyldigheten att bygga och underhålla kyrka med hvad dertill hörer jemte prestgård, dels ock i fråga om grunderna för utgörandet af församlingens bidrag för folkskoleundervisningens upprätthållande.

Föredrogs men begärdes af flere ledamöter ånyo på bordet Första Kammararens Andra Tillfälliga Utskotts den 15 dennes bordlagda betänkande N:o 9, angående väckt förslag om vidtagande af åtgärd för erhållande af årliga offentliga redogörelser rörande ränte- och kapitalförsäkringsanstaltarnas förvaltning m. m.

Anmälades och bordlades från nedannämnda Utskott inkomna utlåtanden och memorial, nemligen från

Stats-Utskottet:

N:o 23, angående regleringen af utgifterna under riksstatens Nionde hufvudtitel;

N:o 60 med förslag till voteringsproposition i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut i fråga om Justitiekanslerns aflöning;

N:o 61, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition angående Norrbottens läns fördelning i fyra domsagor, omfattande hvardera ett af länets fyra fögderier;

Första Kammarens Tillfälliga Utskott:

N:o 10, i anledning af ej mindre väckta motioner dels angående ändring af vissa föreskrifter uti Kongl. Maj:ts nådiga stadga om skiftesverket i riket den 9 November 1866 i fråga om skogsligvider vid laga skiften, dels ock om förändrade bestämmelser rörande hushållningen med skogar, tillhöriga statens boställen och statsverkets öfriga fastigheter, än äfven Andra Kammarens till Första Kammarern öfverlemnade beslut på grund af dess Tillfälliga Utskotts utlåtande N:o 26, i afseende på Herr Jöns Pehrssons motion om förändring i förordningen om hushållningen med de allmänna skogarne;

N:o 11, i anledning af erhållen återremiss å utlåtandet N:o 4, angående förändrade bestämmelser i fråga om vilkoren för försäljning af vin och maldrycker;

N:o 12, med anledning af väckta förslag om revision af gällande föreskrifter rörande eder och deras användande;

N:o 13, i anledning af det utaf Andra Kammarern fattade och af Första Kammarern till Utskottet hänvista beslut angående skjutsandes skyldighet att afvakta resandes ankomst;

N:o 14, angående framställt förslag till förändrade föreskrifter rörande så kallade arbetsbetygs utfärdande; samt

N:o 15, i anledning af Andra Kammarens beslut i fråga om förordnande af censorer att öfvervara civila embetsexamina och juriskandidatexamen vid universiteten.

Herr vice Talmannen hemställde, att de i dag för första gången bordlagda målen skulle sättas främst på föredragningslistan för nästa sammanträde och de ärenden, hvilka i dag för andra gången bord-

lagts, med undantag af Stats-Utskottets utlåtande N:o 19, för hvars behandling särskild dag blifvit utsatt, uppföras nederst å samma lista hvilket bifölls.

Kammaren åtskildes kl. nära 3 e. m.

In fidem
O. Brakel.
